Redacţiunea Administraţiunea
Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Braşovu, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannaberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ; o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta“ ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 226. Braşovŭ, Vinerĭ, 11 (23) Octomvre. 1891.

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Octomvre 1891 st. vechiu s'a deschisŭ **nou abonamentŭ**, la care învitămŭ pe toţĭ amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei lunĭ 3 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România şi străinătate: pe trei lunĭ 10 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anŭ 2 fl., pe şése lunĭ 1 fl.

Pentru România şi străinătate: pe anŭ 8 francĭ., pe şése lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale**.

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Braşovŭ, 10 Octomvre v.

Suntemŭ nevoiţĭ a reveni astădĭ asupra unui curiosŭ casŭ de „urbanitate“, ce s'a petrecutŭ în decursulŭ acestei verĭ în părţile Sĕlagiului şi despre care amŭ mai vorbitŭ într'unulŭ din numerii trecuţĭ ai fóiei nóstre.

Scimŭ, că episcopulŭ romano-catolicŭ Schlauch dela Oradea-mare a întreprinsŭ în véra acésta o visitaţiune canonică în părţile Sĕlagiului cu scopŭ de a confirma pe credincioşii sĕi din acele părţĭ. Cu ocasiunea acésta ne este cunoscutŭ, că mai mulţĭ preoţĭ românĭ uniţĭ din protopopiatulŭ Tăşnadŭ-Sărvadului în frunte cu protopopulŭ lorŭ au aflatŭ de bine a-şĭ aşterne şi ei omagiile lorŭ înaintea înaltului óspe străinŭ şi a-lŭ saluta printr'o cuvêntare de binevenire.

In împrejurarea acésta noi amŭ aflatŭ unŭ regretabilŭ casŭ de precedenţă şi sciindŭ cine este episcopulŭ Schlauch faţă cu noi Românii, ni-amŭ ţinutŭ de datorinţă a ne esprima îngrijirile nóstre şi a desavua acestŭ pasŭ alŭ preoţilorŭ românĭ uniţĭ din amintitulŭ protopopiatŭ.

Cu mirare vedemŭ, că în urma desavuărei nóstre, amintiţii preoţĭ, în locŭ de a-şĭ recunósce greşéla şi de-a se feri în viitorŭ de-a mai comite astfeliu de anomalii, vinŭ şi ne rĕspundŭ printr'o lungă întêmpinare, dér o întêmpinare, în care nu se cuprinde nicĭ o desminţire în ceea ce privesce sĕvîrşirea faptului şi de aceea nicĭ n'amŭ aflatŭ cu cale a-o publica.

Ni-se spune adecă în memorata întîmpinare, că ei într'adevĕrŭ, alăturĭ cu clerulŭ maghiarŭ, i-au gratulatŭ episcopului Schlauch din incidentulŭ presentărei acestuia în părţile lorŭ, dér acésta au făcut'o numai pentru ca sĕ-şĭ implinéscă o *„datorinţă de urbanitate“* faţă cu cu elŭ şi pentru ca nu cumva prin absentarea lorŭ dela festivităţile primirei sĕ fiă timbraţĭ ca *„demonstranţĭ.“*

Pentru ca sĕ scimŭ judeca mai bine, până unde se estinde simţulŭ de „urbanitate“ alŭ acestorŭ preoţĭ sĕlăgenĭ, vomŭ reaminti numai atâta, că episcopulŭ Schlauch este întemeiătorulŭ cunoscutei societăţĭ de maghiarisare „Szecsenyi“, pe care a întemeiat'o cu scopulŭ de a ucide viéţa naţională a Românilorŭ din comitatulŭ Sătmarului; Schlauch este omulŭ, care — totŭ pentru unŭ grosolanŭ casŭ de „urbanitate“, ce i-s'a făcutŭ din partea Românilorŭ Beiuşenĭ — a causatŭ eliminarea mai multorŭ tinerĭ de-ai noştri dela gimnasiulŭ românŭ din Beiuşŭ, destituirea a trei profesorĭ bravĭ dela acestŭ gimnasiu şi depunerea directorului din postulŭ sĕu, ér la urmă maghiarisarea gimnasiului superiorŭ întregŭ.

Dér o scie tótă lumea dela noi şi o sciu, de sigurŭ, şi preoţii despre carĭ vorbimŭ, că episcopulŭ romano-catolicŭ Laurenţiu Sclauch este celŭ mai înverşiunatŭ maghiarisatorŭ şi, ca orĭ care renegatŭ, e inimiculŭ celŭ mai pronunţatŭ alŭ nostru.

Acum, décă noi şi faţă cu o asemenea persónă amŭ mai datori consideraţiunĭ de urbanitate, atuncĭ n'amŭ mai puté face nicĭ o deosebire între urbanitate şi slugărniciă.

Dér ne mai spunŭ preoţii din tractulŭ Sărvadului, că s'au temutŭ, nu cumva prin absentarea lorŭ sĕ fiă timbraţĭ din partea ómenilorŭ lui Schlauch ca „demonstranţĭ“. Dér apoi, când protopopulŭ Sărvadului a mersŭ şi a prândĭtŭ la masa celui mai declaratŭ adversarŭ alŭ nostru şi când preoţii românĭ din acestŭ tractŭ şi-aŭ depusŭ omagiile lorŭ la piciórele celui mai înverşunatŭ inimicŭ alŭ poporului românŭ, nu s'au temutŭ ei óre, că potŭ sĕ fiă timbraţĭ ca demonstranţĭ din partea Românilorŭ? Unde vei găsi o mai mare demonstraţiune în contra spiritului nostru naţionalŭ de solidaritate, ca atuncĭ, când conducĕtorĭ ai poporului românŭ mergŭ şi se închină inimicului, care şi-a ridicatŭ pumnalulŭ în contra acestui poporŭ?

Nicĭ o prea adêncă stimă faţă cu persóna Episcopului Schlauch nu póte motiva pasulŭ amintiţilorŭ preoţĭ, căcĭ orĭ câtŭ de „înaltă cultură“ se dice c'ar avé acestŭ Episcopŭ maghiaronŭ, elŭ nĭ-a doveditŭ cu ocasia incidentului dela Beiuşŭ, că n'a avutŭ nicĭ măcarŭ bunulŭ simţŭ, de-a dice o vorbă bună în favorulŭ Românilorŭ beiuşenĭ, carĭ au cădutŭ în năpaste din causa „urbanităţii“, ce-o manifestară faţă cu elŭ.

Suntemŭ nevoiţĭ déră a reproba din nou şi cu tótă hotărîrea pasulŭ preoţilorŭ românĭ uniţĭ din tractulŭ Sărvadului şi o facemŭ acésta cu atâtŭ mai vîrtosŭ, cu câtŭ din întimpinarea lorŭ aflămŭ, că acestŭ pasŭ s'a făcutŭ premeditatŭ şi a fostŭ urmarea conclusului unei conferenţe, la care au luatŭ parte protopopii şi preoţii din trei tracturĭ protopopescĭ.

Scimŭ, că asemenĭ anomalii primejdióse s'au ivitŭ mai adeseorĭ în sinulŭ credincioşilorŭ bisericei românescĭ unite şi tocmai de aceea, în interesulŭ bine priceputŭ alŭ acestei bisericĭ chiar, amŭ aflatŭ necesarŭ a tracta la acestŭ locŭ acéstă importantă cestiune în speranţa, că clerulŭ bisericei române gr. cat. va cumpăni bine tendinţele duşmănóse ale clerului maghiarŭ romano-catolicŭ şi se va feri de a se identifica cu elŭ în raporturile vieţei sale sociale.

CRONICA POLITICĂ.

— 10 (22) Octomvre.

—Foile din Lemberg anunţă, că deja au şi anunţatŭ Cehii, Croaţi Slovenii şi Slovacii, că vorŭ lua parte la **congresulŭ slavicŭ**, ce se va ţiné în primăvéra viitóre la Praga. „Gazeta Narodova“ desminte scirea, că Polonii n'au primitŭ nicĭ o invitare la acestŭ congresŭ la care vorŭ fi invitaţĭ cei mai distinşĭ representanţĭ ai tuturorŭ naţionalităţilorŭ slave din Austro-Ungaria. Arangiarea o au luat'o asupra-şĭ Cehii tinerĭ, carĭ îndată după conferinţa primă vorŭ da conducerea unui comitetŭ alesŭ *ad hoc*, care va fi compusŭ din representanţa tuturorŭ Slavilorŭ din monarahiă. Bărbaţii de încredere vorŭ presenta congresului unŭ proiectŭ pentru unŭ programŭ generalŭ slavicŭ; fiă-care naţionalitate va avé sĕ-şĭ alégă unŭ cemitetŭ, care va conduce desbaterile în limba maternă.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Mirésa din Ariccia.

Novelă de **F. de Gaudy.**

(Urmare.)

Ariccianii urmară acestei învitărĭ urgente. Frumósa mirésă şedea între pretinsulŭ grădinarŭ şi între logodniculŭ ei. Era o făptură drăgălaşă. Pĕrulŭ ei negru strălucitorŭ nu era acoperitŭ cu nicĭ unŭ velŭ, ci era prinsŭ de o săgétă de argintŭ. Ochii ei ardĕtorĭ, ce străluceu sub nisce gene lungĭ, fruntea înaltă şi îndrăsnéţă, buzele ei roşii voluptóse, sinulŭ plinŭ, pe care undulau nisce mărgele de coralŭ, cârpa albă încreţită dela grumazii ei, stătura ei plăcută regéscă — principele nu mai vĕduse o faţă mai frumósă. Şi era atâtŭ de aprópe de elŭ: resuflarea ei 'i atingea obrazii, mâna ei atinse pe a sa, când acesta 'i dete paharulŭ plinŭ; ea mulţumi zimbindŭ — privirea lui fărmecată era îndreptată asupra ei.

—„Dér spunemĭ, Giorgio“, dise rîdindŭ administratorulŭ către principe, „de când ţi-ai uitatŭ se vorbescĭ? Te pricepĭ mai bine la plantele de rosmarinŭ, decâtŭ la cele de mirtŭ? Ei, lasă sĕ trécă, n'am gânditŭ rĕu cu acésta“.

Şi apoi întorcênduse către bĕtrânulŭ Romagnoli, dise:

„E unŭ feciorŭ bravŭ şi harnicŭ — dér sfiiciosu ca o fată de doi-spre-dece anĭ. Sĕ ciocnimŭ amicĭ!“

Conversaţiunea micului Pagnotto şi câte-va păhare repede golite, ajutară pe tinerulŭ principe, ca sĕ iasă din perplesitate. In scurtă vreme îşĭ recâştigase darulŭ vorbirei şi dibăcia sa de omŭ din lumea mare şi privirile amicale ale frumósei Letiţia arătau în de-ajunsŭ, cumcă conversaţiunea era după dorinţa ei.

Numai mirele devenea din ce în ce mai tăcutŭ şi mai întunecatŭ, nu-şĭ lua nicĭ unŭ momentŭ privirea bănuitóre de pe cei ce glumeau şi sta pe banca sa, ca pe focŭ.

Era unŭ tênerŭ musculosŭ, cu o privite încruntată şi rĕutăciósă, pălăria ascuţită cu icóna Mariei şi cu pantlicile pestriţe, ce-i şedeau îndrăsneţŭ peste pĕrulŭ sĕu negru şi creţŭ, avea o barbă sĕlbatică, ce-i încunjura faţa, peptulŭ pĕrosŭ, muschii braţelorŭ sumecate arătau o putere neobicĭnuită. Posibilu, că în momentulŭ cândŭ s'ar fi vĕdutŭ atacatŭ în drepturile sale de mire, şi-ar fi rĕsbunatŭ; dér în timpulŭ acela începură sĕ sune clopotele tuturorŭ bisericilorŭ, anunţândŭ începerea procesiunei. Familia se repedi afară, principele voi sĕ se alăture pe lângă frumósa fată, dér se simţi reţinutŭ de braţŭ, şi privirea sa necăjită întâlni pe Pagnoto, care-i făcea semnŭ cu códa ochiului.

— „Lasă-mĕ Carlo, trebue sĕ mergŭ după ea! Ea ne va scăpa în îmbulzéla cea mare, póte pentru tot-déuna.“

— „Stai, Escelenţă! Nicĭ unŭ pasŭ mai departe. Escĭ în tóte minţile? Vreai sĕ răpescĭ fiica înaintea privirilorŭ părinţilorŭ ei? N'ai nicĭ unŭ ochiŭ pentru mire, pentru furia sa abia stăpânită, pentru faţa s'a palidă de mâniă? Nu te lasŭ sĕ mergĭ. Vreai sĕ primescĭ vreo lovitură de cuţitŭ în cóste? *Corpo di* Giove, aşa suntŭ tinerii! Şedĭ, ascultă — dér escĭ prea nerăbdătorŭ. Vino decĭ afară în aerŭ liberŭ, şi haide sĕ vedemŭ procesiunea, şi décă persistĭ, poţĭ sĕ urmărescĭ fata din depărtare. Nicĭ o vorbă astădĭ. Acum o cunoscĭ, sciu unde locuesce, stau bunŭ pentru unŭ resultatŭ favorabilŭ — celŭ multŭ în trei sĕptămânĭ e a D-tale. Óre bĕtrânulŭ Carlo Pagnotto a vorbitŭ vreodată minciunĭ? Vino, principe, dér fi liniştitŭ. *Chi va piano, va lontano.* Peste o jumĕtate de césŭ îţĭ voi spune celelalte“.

Ei eşiră afară. Privirea lui Orlando nu putŭ fi atrasă nicĭ de praporii fâlfăitorĭ ai corporaţiunilorŭ ce treceau încetŭ prin strada florilorŭ, nicĭ de copii, carĭ mergeau cu făclii şi cu vase cu apă sfinţită. Décă nu i-arŭ fi făcutŭ administratorulŭ semnŭ, ş'ar fi uitatŭ sĕ se pună în genunchĭ înaintea crucifixului. Nicĭ episcopulŭ de sub baldachinulŭ împodobitŭ cu florĭ, nicĭ copiiĭ, carĭ se îndesuiau după elŭ, şi carĭ strêngeau florile de pe strade, nu putură sĕ atragă atenţiunea lui. Procesiunea femeilorŭ şi a fetelorŭ urmă după aceea. Mii de capete acoperite cu cârpe albe se îndesau, aşa încâtŭ se părea, că strada e acoperită cu zăpadă. Ii era peste putinţă sĕ o védă pe Letiţia în roiulŭ acesta. Procesiunea se apropiă încetŭ de altarulŭ împodobitŭ.

Incepŭ sĕ amurgéscă. Grupurile se desfăcură şi se întorceau acasă glumindŭ şi cântândŭ. Orlando supăratŭ apucă braţulŭ însoţitorului sĕu şi plecă cu elŭ pe alea de stejarŭ dela pórta către Arricia.

— „Magyar Hirlap“ primesce *din Sofia*, o telegramă în care se ḑice, că acolo Dumineca trecută s'a pusŭ mâna pe unŭ omŭ, care **a voitŭ sĕ-lŭ impusce pe Stambulov.** Ministrulŭ presidentŭ bulgarŭ tocmai mergea acasă dela oficiu, când deodată i-se presentà înainte *unŭ domnŭ îmbrăcatŭ elegantŭ, cu revolverulŭ în mână îndreptatŭ în contra ministrului.* In acestŭ momentŭ însĕ sosì unŭ poliţistŭ, care numai decâtŭ s'a aruncatŭ asupra atentatorului şi i-a scosŭ din mână revolverulŭ ce în urma luptei, s'a descărcatŭ în aerŭ. Atentatorulŭ deţinutŭ este unŭ Rusŭ şi abia înainte cu vr'o câteva ḑile a sositŭ la Sofia.

— Fostulŭ ministru-preşedinte italianŭ **Crispi** a adresatŭ, după cum se telegrafiază din Parisŭ, o scrisóre advocatului *Desmarest*, în care se ḑice, că tripla alianţă este *sêmburele unei confederaţiunĭ europene.* Décă francia va întra în acéstă alianţă, atuncĭ va fi primită cu entusiasmŭ, şi atuncĭ fără multă greutate i-se va aduce în împlinire *statele unite Europene.*

Congresulŭ păcei.

In 3 Noemvre st. n. se va deschide în Roma congresulŭ internaţionalŭ alŭ păcei, la care vorŭ lua parte o mulţime de deputaţĭ şi senatorĭ din mai tóte ţerile Europei.

Adesiunile senatorilorŭ şi deputaţilorŭ italienĭ suntŭ acum în numĕrŭ de 357, acele ale membrilorŭ din parlamentele străine suntŭ în numĕrŭ de 310, dintre carĭ 60 Francesĭ, 30 Englezĭ, 30 Austriacĭ, 12 Ungurĭ, 17 Germanĭ, 35 Spaniolĭ, 16 Elveţienĭ, 3 Portugezĭ, 3 Norvegienĭ, 6 Svedenĭ şi *56 Românĭ.*

Secretarulŭ generalŭ alŭ comitetului de primire din Roma pentru acestŭ congresŭ, marchisulŭ *Pandolfi* publică prin ḑiare unŭ articolŭ asupra scopurilorŭ şi resultatelorŭ propabile ale congresului.

Scopurile congresului suntŭ:

1. Infrăţirea a sute de representanţĭ ai poporului din tóte părţile, prin ceea ce se întăresců relaţiile politice şi se evitŭ mai uşorŭ în viitorŭ neînţelegerĭ. 2. Studiarea cestiunei, décă dreptulŭ celui mai tare trebue se fiă şi în timpulŭ de civilisaţiă la care am ajunsŭ, cea mai înaltă raţiune de Statŭ. 3. Décă majorităţile tuturorŭ parlamentelorŭ europene s'ar înţelege asupra acestorŭ principii, ar fi uşorŭ sĕ se evite rĕsbóele. 4. Congresulŭ sĕ caute a convinge pe guverne şi popórĕ, că menţinerea păcei nu e numai de doritŭ, ci şi posibilă. 5. Congresulŭ trebue se hotăréscă mijlócele cu ajutorulŭ cărora sĕ fiă posibilă ajungerea acestei ţinte; până la ce punct sĕ se pótă lua refugiulŭ la tribunalele de arbitragiu şi mai de parte, ce alte mijlóce ar fi cu cale a se aplica eventualŭ în casurĭ grele. 6. Congresulŭ trebue sĕ creeze o organisaţiă potrivită pentru a puté sĕ esercite o influenţă binefăcĕtóre, cu succese crescênde.

De alt-felŭ congresulŭ nu póte sĕ discute nicĭ o cestiune practică cu autoritate, de óre-ce membrii lui n'au primitŭ nicĭ unŭ mandatŭ în acestŭ scopŭ dela parlamentele lorŭ. Congresulŭ nu numai că n'are dreptulŭ de a face astfelŭ de discuţii, dér dimpotrivă, e datorŭ sĕ le evite cu stricteţă.

SCIRILE ḐILEI.

— 10 (22) Octomvre.

Imbunĕtăţirea sorţii clerului in România. „Timpulŭ“ scrie: In comisiunea pentru îmbunĕtăţirea sórtei clerului se va discuta unŭ nou proiectŭ de lege, care sĕ reguleze posiţiunea preoţilorŭ faţă cu locuitorii comunelorŭ rurale. Acestŭ proiectŭ prevede plata unei dărĭ de 4 francĭ pe anŭ de fiă-care locuitorŭ alŭ unei comune de 210 contribuabilĭ. Pentru comunele cu unŭ numĕrŭ mai mare de contribuabilĭ se vorŭ putea angaja preoţĭ absolvenţĭ ai facultăţei de teologiă.

***

Parastasŭ. Conformŭ Statutelorŭ *„Fundaţiunei în aducerea aminte de iubiţii rĕposaţĭ*, se va celebra Dumineçă în 13 (25) Octomvre a. c. la 9 óre a. m. în Capela cimiterului din Gróverŭ unŭ parastasŭ întru pomenirea celorŭ adormiţĭ, pentru carĭ s'au dăruitŭ preţulŭ corónelorŭ neperitóre.

Venitulŭ fundaţiunei formată din acestea este destinatŭ a se ajutora Şcolarii românĭ sĕracĭ dela Institutele nóstre. Toţĭ cei ce se intereséză suntŭ rugaţĭ a lua parte la serviciulŭ divinŭ. — *Comitetulŭ parochialŭ.*

***

Sobrania bulgară, a fostŭ convocată pe ḑiua de 27 Octomvre n. c. în sesiune ordinară.

***

Congresulŭ studenţilorŭ sêrbĭ şi grecĭ, despre care amŭ amintitŭ, a fost amânatŭ până la primăvéra viitóre. Causa acestei amânărĭ este doliulŭ pentru marea ducesă Alexandrovna.

***

Biblioteca centrală din Bucurescĭ, s'a fundatŭ cu ocasia deschiderei cursurilorŭ Universităţei din Bucurescĭ la 1866, când biblioteca liceului St. Sava, care esista de pe la 1822, a fostŭ transportată la Universitate, unde începù a funcţiona mai întêiu sub denumirea de „Biblioteca naţională“. S'au făcutŭ pe séma acestei bibliotecĭ mai multe donaţiunĭ, dér cea mai însemnată este aceea făcută prin testamentŭ de ilustrulŭ jurisconsultŭ şi profesorŭ *George Costa-Fóru.* Acéstă donaţiune cuprinde peste 1600 volume şi servesce ca bibliotecă a parte. Statulŭ a mai cumpĕratŭ biblioteca d-lui Al. I. Odobescu, care cuprinde peste 3000 volume şi biblioteca episcopului Ghenadie alŭ Argeşului, şi la 1885 se votà legea, prin care autorii, editorii şi tipografii suntŭ obligaţĭ a trimite Bibliotecei centrale câte trei esemplare din operele scrise, editate séu tipărite de ei. Astfelŭ biblioteca numĕră astăḑĭ vr'o 90,000 volume, împărţite în 31 de secţiunĭ. In privinţa cărţilorŭ, carĭ suntŭ mai căutate, „Naţionalulŭ“, din care împrumutămŭ aceste date, spune că în rêndulŭ d'întêiu vinŭ revistele, apoi poesiile, istoriă şi cronologiă, filosofiă şi dicţionare. Cărţile de teologiă suntŭ cele mai puţinŭ căutate.

***

Furnisare de articolĭ pentru telegrafŭ şi telefonŭ. Ministrulŭ ungurescŭ de comerciu a publicatŭ o ofertă pentru furnisarea de materialŭ şi aparate telegrafice şi telefonice, din causa lărgirei şi transformării reţelei telegrafo-telefonice r. ung., ce se va face în cursulŭ anilorŭ 1892 şi 1893. Terminulŭ pentru presentarea ofertelorŭ este 1 Nov. n. c. Detailurĭ se potŭ lua în biroulŭ camerei comerciale şi industriale din Braşovŭ.

***

Ţarulŭ Rusiei, a conferitŭ ministrului francesŭ de marină, *Barbey* ordinulŭ *vulturului albŭ.*

***

Boulangistii din Francia, carĭ acum se numescŭ „revisioniştĭ“, vorŭ ridica unŭ monumentŭ în Parisŭ, rĕposatului generalŭ *Boulanger.* Iniţiativa a luat'o deputatulŭ *Laur.*

***

Defraudare de milióne. La oficiulŭ vamalŭ din *Halluin* (Belgia) s'a făcutŭ o defraudare colosală, după cum se vorbesce, de cincĭ milióne. Mai mulţĭ funcţionarĭ dela acestŭ oficiu au fostŭ arestaţĭ.

***

Esposiţia francesă din Moscva s'a închisŭ în 19 Octomvre n. c. Succesulŭ moralŭ alŭ acestei esposiţii, se póte vedé din înfrăţirea ruso-francesă dela Kronstadt. Ḑiarulŭ „Moscovskija Viedemosti“ anunţă, că obiectele, carĭ au fostŭ trimise la acéstă esposiţiă de către oraşulŭ Parisŭ, au fostŭ dăruite diferitelorŭ institute şi museurĭ din Rusia.

***

Influenza. „Vocea Botoşanilorŭ“ anunţă, că de vre-o trei sĕptĕmânĭ bântue *influenza* în Botoşanĭ şi pare a avea consecinţe mai rele decâtŭ epidemia de acum doi anĭ. Mai în fiă-care casă se află câte unŭ bolnavŭ de influenza şi ca consecinţă pneumonia, acum însĕ epidemia pare că începe a descresce.

***

Ursŭ împuşcatŭ. In munţii de lângă băile din Malnaşŭ (comitatulŭ Treiscaunelorŭ), cu ocasiunea vênătórei din ḑilele trecute, a fostŭ împuşcatŭ unŭ ursŭ mare negru.

Din dieta ungurescă.

In şedinţa dela 19 Octomvre, fiindŭ la ordinea ḑilei desbaterea specială a proiectului de lege pentru cererea unei indemnisaţii pentru primele 5 lunĭ ale anului viitorŭ, vorbì la § 1 mai întâiu:

Akos Beöthy: Ministrulŭ de justiţiă a atacatŭ oposiţia moderată, ḑicêndŭ, că administraţia de statŭ a fostŭ idea lui. Asta nu-i adevĕratŭ, pentru-că în Ungaria idea administraţiei de statŭ e legată în modŭ nedespărţitŭ de numele fericitului Bela Grünwald. Oratorulŭ impută lui Szilagyi, că după ce a intratŭ în guvernŭ, s'a lăpĕdatŭ de principiile lui de mai 'nainte, însuşindu-şĭ principiile fostului guvernŭ Tisza, pe care Szilagyi îlŭ combătea până era în oposiţiă. Este convinsŭ Beöthy, că faţă cu guvernulŭ şi cu partida lui, adevĕrata causă a „naţiunei“ o representă oposiţia.

Carolŭ Pulozky: Considera ca unulŭ dintre cele mai vechĭ obiceiurĭ ale oposiţiei de a presenta pe consilierii corónei ca pe unŭ pĕrete despărţitorŭ între corónă şi „naţiune“. Astăḑĭ, în secolulŭ desbaterilorŭ publice parlamentare, în epoca libertăţii pressei, e unŭ mare neadevĕrŭ de-a afirma, că coróna n'ar ţiné sémă decâtŭ numai de referadele consìlierilorŭ sĕi, şi nicĭ-odată n'ar lua în sémă manifestarea voinţei naţiunei. Polemiséză cu Apponyi şi critică programulŭ acestuia. Cele ce le-a ḑisŭ Apponyi despre formarea unui statŭ naţionalŭ maghiarŭ suntŭ numai unŭ mijlocŭ de a agita şi nicĭ decum nu facŭ parte din programulŭ lui. Că ce este a se înţelege sub statŭ naţionalŭ, ministrulŭ de justiţiă, cu ocasiunea dascălirei unui politicŭ isolatŭ de ai naţionalităţilorŭ, a arătat'o cu multŭ mai bine de cum a arătat'o Apponyi în programulŭ sĕu naţionalŭ.

Contele Albert Apponyi: Polemiséză cu ministrulŭ de justiţiă Szilagyi: După părerea ministrului, apĕrătorii chiămaţĭ ai pactului dela 67 nu suntŭ a se căuta în oposiţiune. Dér unde suntŭ a se căuta? In partida guvernului?... Oratorulŭ a consideratŭ pe ministrulŭ Szi-

---

— „Şi aşa fără de veste, ţi s'a aprinsŭ pasiunea către frumósa Romagnoli, principe?“ ḑise zîmbindŭ Pagnotto, când se coborîră prin pădurea de ulmĭ din Genzano.

— „Fata e unŭ ângerŭ din cerŭ! Trebue sĕ fiă a mea, trebue, ţi-o spunŭ. Ispititorule, mi-ai arătat'o, ai stêrnitŭ furtuna acésta în peptulŭ meu — vai de tine, décă nu mi-o vei da.“

— *„Dio mio!“* suspinà Pagnotto clătinândŭ din capŭ, „Tu turbezĭ şi te sbaţĭ, ca valurile de Monte-Circello. Inăbuşesce-ţĭ, décă 'ţĭ place, furia amorului tĕu cu o dosă de răbdare, şi vei vedé, ce e în stare sĕ facă unŭ servitorŭ bĕtrânŭ şi credinciosŭ alŭ familiei tale. Letitia este mirésa —.“

— „Pe toţĭ diavolii din iadŭ, nu-mĭ aduce aminte de asta —.“

„Ea e amorezata până la nebuniă în Mario alŭ ei“, continuà administratorulŭ cu sânge rece, „şi cu greu va preferi pe Alteţa Vóstră, înaintea acelui nătărău negru şi necioplitŭ. D-ta, Escelenţă, eştĭ prea nerăbdătorŭ ca sĕ te mulţămescĭ sĕ aştepţĭ în linişte schimbarea inimei ei, aşadéră —“

— „Aşadéră?“

— „Aşadéră, tînĕrulŭ trebue delăturatŭ.“

„Pe toţĭ sfinţii, ce creḑĭ Carlo?“ întrebà Savelli înspăimântatŭ. „Sĕ lŭ ucidemŭ? Nicĭ-odată!“

„Fi liniştitŭ, D-le. Cine vorbesce, cine se cugeta la o ucidere? Prin al'ŭ delătura, credŭ eu, a'lŭ depărta pe nătarăulŭ acela, celŭ multŭ pe o jumĕtate de anŭ. Apoi póte veni — la Arricia ca sĕ-şĭ strice după voia inimei sale stomachulŭ cu resturile prânḑului dela familia princiară Savelli. Lasă pe mine, principe. Ar trebui sĕ fiă fărmecatŭ, pentru ca sĕ nu-i procurŭ domnului Amoroso, unŭ cvartirŭ liberŭ şi costŭ, de sigurŭ că mai moderatŭ, decâtŭ bucatele de postŭ. Elŭ are o casă nu departe de Porta Romană şi o grădină în afundătura dela Valle d'Ariccia, cu câţĭ va pomĭ. In fiă-care ḑi de têrgŭ merge călare cu póme la Roma — acolo lasă-mĭ mână liberă. După ce pasĕrea îşĭ va fi băgatŭ gâtulŭ prin Porta San Giovanni, atuncĭ poţĭ sĕ mĕ trimiţĭ la galeră, décă nu o vorŭ prinde. Elŭ trebue sĕ se încaere.“

— „Şi décă se va întórce liniştitŭ acasă?“

— „Elŭ trebue sĕ se încaere, acésta ţi-o spunŭ eu. Aşa puţinŭ cunoscĭ pe compatrioţii D-tale, încâtŭ creḑĭ, că în vinele lorŭ curge sânge de mielŭ? Mario e unŭ arţăgosŭ şi jumĕtate, de care putemŭ iute sĕ acăţămŭ unŭ laţŭ. Şi décă a ajunsŭ atâta de departe — *Corpo di Mercurio!* — de ce ai şi fi D-ta, principele Savelli, nepotulŭ senatorului, décă nu l'ai încvartira pe strengarulŭ acela la pólele Capitoliului? După ce va fi căscatŭ gura la trecĕtorĭ prin zăbrelele închisórei, vre-o câteva sĕptĕmânĭ, atuncĭ nu va întreba despre lucrurile trecute.“

Signor Carlo Pagnotto era unulŭ dintre aceia, cărora nu le facĭ nedreptate, când ḑicĭ, că suntŭ însemnaţĭ de Dumneḑeu. Esteriorulŭ sĕu era respingĕtorŭ, dér mai respingĕtorŭ era interiorulŭ sĕu. Era mişelulŭ cu inima cea mai neagră din totŭ ţinutulŭ Laţiului. Prin linguşirĭ şi servicii neoneste se ridicase sub rĕposatulŭ principe Savelli, la postulŭ de administratorŭ, a suptŭ în modulŭ celŭ mai ruşinosŭ pe subalternii sĕi, şi prin mituirĭ a sciutŭ sĕ respingă orĭ ce acusare la stăpânulŭ sĕu. Presimţindŭ, că după mórtea bĕtrânului principe tóte averile se vorŭ ridica asupra sa, se grăbise sĕ întâmpine pe moştenitorulŭ până la Milanŭ, sub masca unei veneraţiunĭ marĭ, în faptă însĕ, pentru ca sĕ cunóscă slăbiciunile acestuia şi apoi linguşindŭ înclinaţiunile sale, sĕ şi-lŭ facă favoritorŭ. In scurtă vreme, cunoscù vicleanulŭ Pagnotto, că trândavia, sensabilitatea şi o órecare bunăvoinţă negativă, ce ḑace în cei mai mulţĭ ómenĭ sensualĭ, suntŭ elementele spirituale principale ale stăpânului sĕu — tocmai după dorinţa sa.

Acum începù elŭ sĕ-i cânte molaticului principe tonurile de sirenă ademenitóre despre pofta de a domni, despre puterea neţĕrmurită, începù sĕ-i vorbéscă despre frumseţea femeilorŭ de pe teritorulŭ sĕu, despre cerulŭ pe pămêntŭ, pe care i-lŭ promitea elŭ. Abia ajunseră în Roma şi-lŭ înduplecă pe tênĕrulŭ Savelli sĕ ia parte străvestitŭ la sĕrbătórea florilorŭ fiindŭ tare convinsŭ, că între miile de fete romane, de sigurŭ că una va încătusa pe principele, ce crescuse la curtea din Milanŭ. Cu o bucuriă secretă observă elŭ, ce grabnicŭ 'i se împlinea planulŭ sĕu, cum elŭ, singura persónă de încredere a principelui, 'i va fi de aicĭ înainte acestuia, absolutŭ necesarŭ.

(Va urma.)

lagyi ca pe unŭ stâlpŭ neclintitŭ alŭ integrităţii dreptului publicŭ, acum însĕ şi-a pierdutŭ cu totulŭ acéstă credinţă a sa. Naţiunea se póte face sĕ înţelégă, că pentru interese mai marĭ a trebuitŭ sĕ aducă interese mai micĭ, dér sentimentele naţionale ale celui ce în inima sa nu consideră pactulŭ ca o jertfă, numai admira sĕ potă.. Când vedemŭ, că o societate politică şi-a luatŭ ca devisă susţinerea sa la putere, cu dreptŭ cuvêntŭ putemŭ fi amărîţĭ. Oratorulŭ primesce mănuşa şi va lupta până la ultima putere în contra acelora, alŭ căror capitalŭ moralŭ este legatŭ şi va lupta în favorulŭ intereselorŭ naţionale. Situaţiunea şi astădĭ este aceeaşĭ, precum a definit'o Bela Grünwald: ministerulŭ de interne este unŭ oficiu mare solgăbirăescŭ şi stăpânirea guvernului este stăpânirea unei clice comitatense. In contra acestora trebue sĕ ne luptămŭ (Aplause sgomotóse şi prelungite în stânga şi stânga estremă).

Conte Iuliu Szapary: ministru-preşedinte: Cu privire la programulŭ contelui Apponyi ḑice, că programulŭ, ce şi-l'a luatŭ Apponyi relativŭ la naţionalităţĭ nu ofere causă suficientă pentru a forma o partidă deosebită, deórece acelŭ programŭ nu conţine nimicŭ, ce nu s'ar afla în programulŭ de acţiune alŭ orĭ şi căruia. *Elŭ n'a încheiatŭ cu Saşii nicĭ unu pactŭ* şi chiar déckă anumitŭ fişpanĭ de origine săsĕscă, *sentimentele maghiare ale acestora nu se potŭ trage la îndoélă* şi resultatele binecuvêntate ale numirei lorŭ ca fişpanĭ *sĕ potŭ chiar şi astădĭ observa.* Şi politica urmată faţă cu Croaţia s'a adeveritŭ a fi corectă... Décă Apponyistii voescŭ, ca naţiunea sĕ aibă încredere în ei, atuncĭ ei înşi-şĭ trebue sĕ fiă mai întâi credincioşĭ faţă cu scopurile lorŭ proprii, sĕ se siléscă a umbla pe picióreIe lorŭ şi a-şĭ realisa scopurile fără alianţa şi ajutorulŭ altora.

In şedinţa următóre, dela 20 Octomvre, s'au continuatŭ polemisările între Apponyi şi Szilagyi şi s'a votatŭ § 1 alŭ proiectului.

Pressa străină despre călĕtoria lui Giers în Italia.

Ḑiarele streine comentéză în diferite chipurĭ călĕtoria ministrului rusescŭ de esterne, d. Giers, careia unele 'i atribuescŭ o importanţă politică, ér altele ḑicŭ, că acésta călĕtoriă a fostŭ numai unŭ actŭ de curtuosiă.

Lui „*Daily News*“: 'i se telegrafiază din Berlin. „Guvernulŭ germanŭ este sigurŭ, că d. Giers va primi unŭ rĕspunsŭ conform spiritului tratatelorŭ esistente. Cu totŭ acestŭ sentimentŭ de încredere însĕ din partea guvernului, sĕ arată óre-care nelinisce în alte cercurĭ politice asupra visitei ministrului rusescŭ în Italia.

„*Standard*“, organulŭ lordului Salisbury scrie ast-felŭ: „Adevĕratulŭ scopŭ alŭ cancelarului rusŭ este de a deslipi pe Italia de întreita alianţa, în scopulŭ care lucréză şi Francia; dér Italia 'şi-a luatŭ angajamente in scris şi le va ţiné“.

„*Gazeta de Turin*“ dă amĕnuntele următóre asupra întrevederii dela Monza: „In acéstă întrevedere, s'a vorbitŭ de eventualitatea, în casulŭ unŭ circonstanţe speciale, de-o apropiere între Rusia şi Austria prin intervenirea Italiei.“ „Printre reservele făcute de d. Giers se cuprindea şi escluderea în tóte felurile a recunóscerei principelui Ferdinand alŭ Belgiei.“

„*Curriere dela sera*“ ḑice, că întrevederea a fostŭ cu totulŭ politică. „Acéstă întâlnire a doi ministrii ai afacerilorŭ străine alŭ Rusiei şi Italiei, ḑice fóia italiană, în presenţa dlui *Vlangali*, ambasadorulŭ Rusiei la Roma, şi în presenţa ambasadorilorŭ italienĭ la Viena şi Paris, nu póte se trécă ca o întâlnire de ocasiune sĕu determinată prin simplu resonŭ de politeţă; ea are totŭ caracterulŭ unui evenimentŭ importantŭ, interesândŭ nu numai politica celorŭ două state, dér şi aceloralalte state europene“.

„Pentru a demonstra, între altele, importanţa acestui faptŭ, putemŭ adăoga, fără a fi indiscreţĭ, că în curêndŭ d. Giers întorcêndu-se la Petersburg, va trece prin Berlin unde va vedea pe d. de Caprivi.

Mai adăogămŭ, că d. di Rudini, în totulŭ de acordŭ cu cele două guverne aliate dela Berlinŭ şi Viena, cărora opera abilă a primului ministru italianŭ causéză o viuă satisfacere, dă împreună cu d. Giers unŭ serviciu ce putemŭ ḑice decisivŭ causei păcii.“

„*Neue Freie Presse*“ declară că Italia este cu totulŭ legată de Germania şi Austria, că nicĭ-odată d. Crispi n'ar fi căutatŭ o întâlnire cu d-nulŭ Giers în circonstanţele actuale, mai cu sémă după sĕrbătorirea flotei francese la Kronstadt, şi că timpurile s'au schimbatŭ multŭ dela retragerea prinţului de Bismarck şi a d-lui Crispi.

Cu tóte acestea, numita fóiă e sigură că nimicŭ nu se va schimba în situaţiunea actuală a Europei.

Corespondenţa „Gaz. Trans“.

Din tractulŭ Cluşiului, Octomvre 1891.

Onorată Redacţiune! Invĕţătorii din tractulŭ Cuşiului, în înţelegere cu mai marii lorŭ de mai 'nainte şi-au formatŭ o reuniune. Fondulŭ acelei reuniunĭ pănă în timpulŭ de faţă se ḑice, că s'ar urca la 300 fl. Când s'a pusŭ basă acestui fondŭ 'i s'a datŭ în sensulŭ statutelorŭ destinaţiunea, ca din elŭ sĕ se ajute vĕduvele şi orfanii de învĕţătorĭ.

Acuma însĕ, după ce învĕţătorii din comitatulŭ Coşocnei, în frunte cu Rvds. D-nŭ Gavrilă Popŭ, zelosulŭ protopopŭ de mai 'nainte alŭ Cluşului, care li-a şi datŭ mâna de ajutorŭ, s'au constituitŭ în multŭ dorita reuniune a învĕţătorilorŭ din comitatulŭ Coşocnei, în care suntŭ cuprinşĭ şi învĕţătorii din tractulŭ Cluşului, aceştia din urmă au hotărîtŭ în unanimitate, ca fondulŭ lorŭ, care până acuma s'a administratŭ de P. O. D. Ioanŭ Laslo, actualulŭ protopopŭ alŭ Cluşului şi inspectorŭ alŭ şcólelorŭ, sĕ trécă în administrarea învĕţătorilorŭ din întregŭ comitatulŭ, ér ca fondŭ separatŭ susţinêndu-şĭ destinaţiunea pentru învĕţătorii tractualĭ până atuncĭ, până când tóte reuniunile tractualĭ din comitatŭ vorŭ posede câte-unŭ fondŭ de asemenea mărime şi numai atuncĭ sĕ trécă şi sĕ se contopéscă cu tóte fondurile tractelorŭ sub mărimea de „fondulŭ reuniunei învĕţătorilorŭ din comitatulŭ Cojocnei.“

Cu părere de rĕu trebue sĕ observŭ însĕ în numele învĕţătorilorŭ, că deşi Prea venerab. Consistorŭ a aprobatŭ acestŭ conclusŭ, d-lŭ Protopopŭ Ioanŭ Laslo n'a cedatŭ amintitulŭ fondŭ în administrarea învĕţătorilorŭ respective reuniunei comitatense, spre mai marea nóstră surprindere, în mâna d-sale fondulŭ reuniunei nóstre e mai puţinŭ asigurată ca orĭ unde; acésta ni-o dovedesce scrisórea, prin care d-lŭ protopopŭ Laslo în timiditatea sa notifică Prea Ven. Consistoriu din Blaşiu, că statulŭ ar avea de gândŭ sĕ pună mâna pe acelŭ fondŭ.

In faţa acestorŭ împregiurărĭ şi a scirilorŭ neliniştitóre ce se svonescŭ pe la noi, rogŭ pe d-lŭ administratorŭ alŭ fondului, ca sĕ grăbéscă a ne da lămuririle de lipsă asupra stării fondului şi sĕ ne spună tot-odată, că pentru ce tocmai d-sa nu se simte datorŭ a urma concluselorŭ aduse de corpulŭ învĕţătorescŭ, care este proprietarulŭ acelui fondŭ?

Rogŭ a nu mi-se lua în nume de rĕu acéstă modestă interpelare, căcĭ o facŭ în interesulŭ causei şi a disciplinei.

Unŭ învĕţătorŭ.

Inchiderea festivă a esposiţiei din Praga.

Despre închiderea esposiţiei din Praga estragemŭ din ḑiarulŭ „Politik“ următórele:

Erĭ în 18 Octomvre s'a închisŭ în modŭ festivŭ esposiţia din Praga. Inainte de 5 óre p. m. s'au adunatŭ în palatulŭ industrialŭ, generalii, nobilimea înaltă, clerulŭ, representanţa oraşului şi alte deputaţiunĭ. Când sună clopotulŭ din turnulŭ palatului [5 óre, rĕsunară viue strigăte de *Slava*, carĭ erau pentru guvernorulŭ Boemiei, care tocmai atuncĭ întră în sală. O deputaţiune îi presentă guvernorului o adresă, care purta mai bine de 2000 de iscăliturĭ. Guvernorulŭ mulţămi (în limba cehă) pentru onórea făcută. In numele esposanţilorŭ mulţămi cav. de Stramlik.

Apoi ţinŭ o vorbire primarulŭ oraşului Praga Dr. *Şolc*, care ḑişe între altele: Astăḑĭ încheiămŭ a 156 ḑi a esposiţiei nóstre iubilare. A amuţitŭ deja sgomotulŭ maşinilorŭ, s'a stinsŭ lumina electrică, se vorŭ închide porţile acestei esposiţiunĭ şi noi ne vomŭ despărţi cu durere de acéstă operă, pentru care şi-a căşcigatŭ merite marĭ comitetulŭ de esposiţiune. (Strigăte de Slava). Apoi primarulŭ mulţămi preşedintelui esposiţiei contele *Zedvitz*, pentru activitatea ce au desvoltat'o acésta. (Slava).

După aceea vorbi contele *Zedvitz* (în limba cehică) mulţămindŭ primarului, pentru cuvintele rostite. Apoi continuă în limba germână mulţămindŭ atâtŭ presei din lăuntru, câtŭ şi presei din afară, pentru viulŭ interesŭ, pe care l'a arĕtatŭ în totŭ cursulŭ esposiţiei.

Apoi vorbi vice-preşedintele comitetului generalŭ Sebor, care accentuă progresulŭ ce l'a făcutŭ naţiunea cehă în timpulŭ din urmă, încheiândŭ cu cuvintele: Sĕ lucrămŭ cu o muncă asiduă şi cu unŭ zelŭ neobosîtŭ de aicĭ înainte pentru onórea şi binele naţiunei nóstre, pentru onórea scumpei nóstre patrie şi a întregei monarchiĭ (Viue aplause).

Mai vorbiră apoi mai multe persóne ér după aceea rĕsună sala întrégă de însufleţite strigăte de Slava, pe când musica intonă imnulŭ poporalŭ. Apoi esposiţia fŭ în modŭ solemnŭ închisă.

Microbii din gură.

Cercetărĭ numĕróse asupra composiţiunei salivei din punctulŭ de vedere bacteriologicŭ, au demonstratŭ de multŭ încă, că acestŭ liquidŭ organicŭ, produsŭ alŭ glandelorŭ salivare, se presintă în condiţiunĭ admirabile pentru a primi în gazdă óre-carĭ microbĭ şi a le da căldura şi hrana trebuinciósă pentru a se înmulţi. Ceea-ce nu se scia, pănă aci, cu precisiune, este décă aceştĭ microbĭ suntŭ vĕtămătorĭ sĕu nu.

Miller din Berlinŭ, face la congresulŭ din Londra o comunicare importantă, prin care espune esperienţele sale şi arată că din 111 şórecĭ albĭ, la care a injectatŭ sub piele salivă luată dela ómenĭ, 101 şórecĭ au muritŭ în scurtŭ timpŭ; şi anume mórtea a survenitŭ maximumŭ după o lună. Din şorecii, carĭ au fostŭ injectaţĭ cu salivă, 50 au muritŭ chiar după 24 ore.

Décă confruntămŭ acum resultatulŭ esperienţelorŭ lui Miller cu unŭ fenomenŭ fisiologicŭ, acela alŭ înghiţirei salivei, negreşitŭ vomŭ fi siliţĭ imediatŭ a ne întreba, cum se esplică, că omulŭ înghite ḑilnicŭ cantităţĭ marĭ din propia sa salivă fără a presenta fenomene de intoxicaţiă sĕu de infecţiă, fiă ele câtŭ de uşóre.

Acestŭ faptŭ curiosŭ sĕ esplică totuşĭ décă ne reamintimŭ, că suculŭ stomacalŭ conţine unŭ acidŭ, numitŭ clorhidricŭ sĕu clorhidropepticŭ, care nu permite microbului de a mai puté vieţui în suculŭ gastricŭ, necum a se înmulţi.

Décă însĕ stomaculŭ servesce ca barieră pentru a opri infecţiunea prin calea digestivă, calea respiratoriă şi cavitatea gurei în specialŭ nu suntŭ totŭ astfelŭ protegeate. Două esemple ne vorŭ lămuri mai bine cestiunea.

1. In salivă, pe lângă numĕroşĭ alţĭ microbĭ, se mai află şi aceia ai pneumoniei (diplococcus alŭ lui Friedländer), carĭ stau inofensivĭ când plămânile suntŭ sănĕtóse, dér imediatŭ ce influenţa frigului sĕu a vre-unei alte cause a schimbatŭ starea chimică şi dinamică a plămânilorŭ, aceştĭ diplococĭ se transmitŭ în plămânĭ, se desvoltă şi dau nascere la ceea ce numimŭ pneumoniă; pe câtă vreme, décă cavitatea bucală era liberă de microbĭ, amŭ fi avutŭ o simplă bronşită uşóră.

2. Câtŭ privesce cavitatea bucală, se scie, graţiă esperienţelorŭ savantului nostru profesorŭ Babeşŭ, că bacilulŭ anginei difterice, acestŭ mare flagelŭ, nu-şĭ implântéză în cavitatea bucală până ce nisce micrococĭ nu au preparatŭ mai înainte terenulŭ, ceea ce însémnă că décă amŭ avea prealabila grijă de a omorî pe aceştĭ micrococi, avantgarda, permiteţi-mĭ espresiunea, a bacililorŭ difterici, atuncĭ aceştia din urmă nu s'ar puté cultiva în gura nóstră, prin urmare, nu amŭ avé angină difterică.

Din aceste două esemple resultă, că este de unŭ interesŭ capitalŭ pentru sănĕtatea nóstră, de a ne ţine cavitatea bucală în perfectă curăţeniă, întrebuinţândŭ în pulberea dentifrice substanţe antiseptice şi inofensive, precum acidulŭ salicilicŭ, acidulŭ boricŭ.

„Naţionalulŭ“. *Dr. Noel.*

Literatură.

A apărutŭ:

„*Instrucţiune practică pentru* causele **matrimonialĭ** cu respectŭ la disciplina vigentă în provincia bisericéscă gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraşŭ, scrisă în usulŭ păstorilorŭ sufletescĭ prin *Dr. Iuliu Simonŭ* prof. de S. teologiă. Gherla, Tipografia „Aurora“ A. Todoranŭ. 1891. Formatŭ 8° mare cu 283 paginĭ. Preţulŭ 1 fl. 20 cr., cu porto francatŭ 1 fl. 30 crucerĭ.

DIVERSE.

Cetitulŭ la Londra. Intr'o statistică, ce se comunică din Londra, se arată, că Consumaţiunea cărţilorŭ este mai însemnată la Londra decâtŭ chiar la Paris: o lucrare pe care editorii francesĭ ar trebui sĕ o tragă în 1500 cifra rotundă, se va trage în 15,000 la Londra. Dicţionarele de medicină, lucrările de botanică, de istoriă, de agricultură, de chimiă sĕu de orĭ ce altă sciinţă, se tragŭ în 20,000 păna la 50,000 esemplare. Publicaţiunile ilustrate pentru copii, pe care cei din Francia le tragŭ în 5000 de esemplare, atingŭ la Londra tiragiurĭ de 100 până la 200,000. De curêndŭ, o ediţiune a Bibliei, fomândŭ patru-ḑecĭ de foi, a fostŭ tipărită în mai multŭ de două milióne esemplare. Din deosebirile atâtŭ de marĭ ale acestorŭ numere se póte conchide, că poporulŭ englezŭ iubesce mai multŭ cetirea, pe cândŭ popórele celelalte, cum Francesii sĕu Românii, se îndeletnicescŭ mai multŭ cu alte distracţiunĭ.

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 21 Octomvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	103.95
Renta de hârtiă 5%	100 85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	115.50
dto argintŭ	97.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	111 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Bonurĭ rurale ungare	8[illegible].40
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	141.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	130.25
Renta de hârtiă austriacă	91.65
Renta de argintŭ austriacă	91.45
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.58
Napoleon-d'orĭ	9.31
Mărcĭ 100 împ. germane	57.70
Londra 10 Livres sterlinge	117.30

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Cursulu pieței Brașovŭ.

din 22 Octomvre st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.26	Vênd.	9.30
Argintŭ românescŭ	„	9 18	„	9.24
Napoleon-d'orĭ	„	9.25	„	9.30
Lire turcescĭ	„	10.50	„	10.55
Imperialĭ	„	9.50	„	9 55
Galbinĭ	„	5.40	„	5.45
Scris. fonc. „Albina" 6%		—.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	—.—	„	—.—
Ruble rusescĭ	„	122.—	„	123.—
Mărcĭ germane	„	57.—	„	57.50
Discontulŭ 6—8% pe anŭ.				

Nr. 13283—1891. 3—3

CONCURSŬ.

Pentru ocuparea unui postŭ de medicŭ secundarŭ în spitalulŭ civilŭ publicŭ din locŭ pe durata de 6 anĭ, împreunatŭ cu unŭ salarŭ anualŭ de 500 fl., cu locuința liberă în spitalŭ și cu unŭ deputatŭ de 24 metri cubicĭ de lemne de fagŭ, se escrie prin acésta concursŭ.

Reflectanții asupra acestui postŭ, carĭ trebue sĕ posédă, ca doctorĭ de medicină o diplomă valabilă pe teritoriulŭ de statŭ maghiarŭ, au de a'șĭ ascerne, până în 4 Noemvre a. c. după prânzŭ la 6 óre subscrisului magistratŭ petițiunile instruite în modŭ corespundĕtorŭ.

Obligamintele medicului secundarŭ de spitalŭ suntŭ normate în instrucțiunea de serviţiu, observându-se totdeodată, cumcă conformŭ conclusului representanței comunale orășenescĭ, acestŭ medicŭ secundarŭ, până la salarisarea unui medicŭ alŭ doilea secundarŭ și până la introducerea serviţiului permanentŭ, se deobligă, că afară de visita de diminéța și de séra a bolnavilorŭ sĕ provadă serviţiulŭ medicalŭ în spitalŭ în fiecare ḑi 2 óre înainte și 3 óre după prânḑŭ.

Brașovŭ, în 16 Octomvre 1891.

Magistratulŭ orășenescŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămurtŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţĭ, că maĭ avemŭ din anii trecuţĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazeteĭ", precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelaratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelaratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriș	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕșel	8.14		6.39	5.47
Clușiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriș	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vințul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiușŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blașiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copșa mică	1.51		2.48	9.48
	2.12		3.03	9.50
Mediașŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighișóra	3 46		4.49	11.04
Hașfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apața	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Brașovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		12.20		2.19
Timișŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucurescĭ		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accelaratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelaratŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timișŭ	1.42		5.57	
Brașovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apața	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Hașfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighișóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediașŭ	6.42	10.31		12.37
Copșa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blașiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiușŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vințul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirișŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Clușiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădășelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireșŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratu	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovațŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulișŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bêrzava	6.12		7.27
Soborșinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăștia	10.16		10.50
Șibotŭ	10.36		11.16
Vinț. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiușŭ	11.53		12.38

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Teiușŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinț. de josŭ	4.09		2.36
Șibotŭ	4.52		3.03
Orăștia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborșinŭ	8.03		6.24
Bêrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulișŭ	9.58	6 01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovațŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroșenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Hațegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Banița	9.21	3.19	8.04
Petroșenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	6.—	10.50	6.20
Banița	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Hațegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timișóra	8.42	2.04	8.57

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirișŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirișŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	8.15	3.15
Sighișóra	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Mureșŭ-Ludoșŭ—Bistrița

Murĕșŭ-Ludoșŭ	4.—
Țagu-Budatelicŭ	6.48
Bistrița	9.59

Bistrița—Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	1.16
Țagu-Budctelicŭ	4.15
Murĕșŭ-Ludoșŭ	7.21

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa mică	3.—	10.47	7.10
Șeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneș	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copșa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8.02	4.58	10 43
Loamneș	8.30	5.25	11.09
Șeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copșa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oșorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoș	3 34	9.11	3.27
Oșorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oșorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oșorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoș	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedora

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3 —	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Brasov—Zĕrnescĭ

Brașov	5.45	2.58
Zêrnescĭ	7.26	4.39

Zĕrnescĭ—Brașov

Zĕrnescĭ	8.—	5.20
Brașov	9.24	6.44

Brașov—S.-Georgiu

Brașovu	8.30	3.10
Uzonŭ	9 43	5.23
S .Geor giu	10.23	5.03

S.-Georgiu—Brasov.

S.-Georgiu	6.32	5.17
Uzonŭ	7.00	5.45
Brașovŭ	8.08	6 53

Nota: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.